

מקור

גוגלאוג, ביקשה להינשא לפרדו. אולם הוא העדיף עליה את הנגינה בחליל.

פטרה משתובבת בחברת שאר הילדים של עיירת הדייגים הגרמנית, גונבת תפוחים מגנו של פדרו אוהלסן, לועגת לו מבלי דעת כי היא בתו. פדרו מזהים אותה בה שיבו לה אהבה תחת לעג.

עם התבגרה אין פטרה חדלה להשתובב. אולם הפעם היא משתובבת על חשבון הגב"ר רים הצעירים של העיירה. בשטח זה היא מצליחה להפליא, שובה את ליבם של שלושה מבחירי צעירי המקום: האנס אידגארד, בן הכהן הפרוטסטנטי המקומי גונר, ימאי פשוט וצמא-חיים; אנגהה חזק, סוחר עשיר, אשר מאס בלהט של בנות פטרה, בא לטעום את הציגה של בנות ארצו.

כאשר מתנגשים שלוש המזוזרים זה בזה, מתחוללת בעיירה מהומה כבירה. הכל מאי שמים את פטרה בפריעת מוסר, מנפצים את חלונות ביתה, מאצעים אותה לעזוב את המקום, לעקור לעיר המחוז, ברגן.

נראה כי כל העלילה הזאת, כולל בריחתה של פטרה לברגן, שימשה בידי המחבר אמצעי להשגת מטרה מסוימת. ככל סופרי המאה ה-19 האמין גם בירגסון כי לספר אין כל ערך, אם אין הוא בא לתמוך ברעיון פלוגי, או למוטט רעיון אלמוני. הרעיון בו רצה הוא לתמך הפעם: רעיון הפשרה בין האמונה הצרופה לבין הכללים החמורים של האמונה הפרוטסטנטית-לותראנית.

תגובה ברווית. כדי להשיג את מטרתו, מפגיש המחבר את פטרה עם להקת שחקנים דניים, שבאו לערוך הציגה בברגן. תגובתה הראשונה למראה הציגה דומה ל"גונבתו של בודוי למראה סרט קולנוע ראשון. היא חושבת שהתפארה אשר על ה"במה הינה כנטיה אמיתית, מחוללת שערוריה בסרבה לשבת בקירבת מקום כה קדוש. כאשר מוסבר לה ההבדל בין המחזה ל"מציאות, היא נתקפת תשוקה עזה להסוך למשחקנית. היא פונה אל מנהל הלהקה, מדקלמת לפניו את אשר למדה בבית-הספר. תגובתו: "בחיון שעשועים יש לך הבנה כמו לחתול..."

פטרה הנעלבת מוצאת מקלט בביתו הכפ"ר של כהן, מתידדת עם בתו, סיגנה. לומדת בסתר את תורת המשחק הדרמטי ואת התפקידים הדרמטיים הגדולים ביותר. כאשר נקלע למקום אהובה לשעבר, האנס אידגארד, מתפתח פולמוס עז על היחס שבין הות ואמונת המשחק.

טוען נזיר קתולי, המשתתף בוויכוח: "את מי אתה מוצא בעיקר בחיון ההיתוליים? הולכי בטל, המבקשים להשתעשעו בעלי תאוה המגרים את היצר... בעלי הדמיון, הנמלטים לכאן מתוך החיים הממשיים, אשר אין הם מרהיבים לקלוט מהם מאומה. חס"איים מאחורי המסך — חסאים לפני המסך!" משיב על כך אידגארד: "אם אתם מודים שהמשורר רשאי לכתוב חזיון, יאה גם ה"שחקן רשאי להציגו. לעתים קרובות הם (השחקנים) נועדים להיות מכשירים בידי אלוהים. הם עומדים לעתים קרובות מול הבליתיצטוי, מול הנשגב, עד כי הם נושאים בקירבתם מרא וכליון נפש, הרגשה גדולה של חוסר ערכם הם."

מובן מאליו שהפרשה מסתיימת בניצחון האמונת ובעלית המסך על הופעתה הראשונה של פטרה, אשר החליטה להקדיש את כל חייה לתיאטרון. אידגארד המאוכזב מניסה להתנחם ברועותיה של סיגנה היפה. כיום, כאשר עוסק כמעט כל מסיון פרוטסטנטי בכיום מחוות דתיים והפקת סרטי תעמולה, נראית כל בעיית המאבק בין ה"אמונת והדת החוקה וילדותיות. הראייה ל"כך: אפילו המ"ל חשב ספר זה לסיפור ילדים, פקד לנקד את תרגומו המגושם של יוסף ליכטנבום.

הוצאות

מוהל חדש, תוכנית חדשה

בימים הקרובים יפול דבר במשרדיה של הוצאת הספרים ההסתדרותית ע"ע"ע"ע. מניח להלחוד של ההוצאה יכנס את עובדיה, ינסה להפיח רוח חיים בהוצאה הגוססת כבר זמן ממושך. יהיה זה ח"כ משה שרת, שהחעד הפועל של ההסתדרות מינה אותו לתפקיד מנהל ע"ע"ע"ע.

החלטתו החדשה של החעד הפועל מדברת על איחודן של עינות וע"ע"ע"ע. היא משיאירה את הדלת פתוחה גם בפניהן של ספרות פועלים ותוצאת הקיבוץ המאוחד להצטרף לשידוך. אך מפ"מ ואחדות העבודה החליטו להשאיר כל אחת בביתה שלה, לא להצטרף לקערה הספרותית המשותפת.

שלושה שכרחו (מאת אהרן ירושלמי, הוצאת עיינות, 308 עמודים) הינו, למראית עין, אחד מאלפי סיפורי הבריחות מן השבי הגרמני, אשר פורסמו בעת מלחמת העולם השנייה ולאחריה. לאמיתו של דבר הוא נב"דל מסיפורים אלה. 12 השנים שחלפו מאז קרות המאורעות ועד להעלאתם על הכתב איפשרו למחבר להיות מעמיק יותר ובי"קורתי יותר.

ירושלמי נשבה באפריל 1941 בחוף קאל-אמאטה, יוון, שעה ששירת בחיל המשלוח הבריטי המובס. הוא הצליח להימלט מן ה"רכבת שהסיעה את השבויים לגרמניה, בילה למעלה משנה בכפרים הרריים נידחים. הי"יתנים קיבלוהו בסבר פנים יפות, עזרו לו ככל האפשר. להפתעתו לא ידעו אחרים מהם כלל על מציאותם של יהודים בעולם, חשבו כי כל מי שאינו נוצרי הוא תורכי.

שלב זה של הרפתקאות-ירושלמי הסתיים עם מעברו לאתונה, תוך נסיון נואש לצלוח את הים התיכון למצרים. חברות פרובור"קטורים יחניים הסגירה אותו לאיטלקים. הי"איטלקים מסרו אותו לגרמנים. הגרמנים הר"שיבו אותו ברכבת היוצאת לגרמניה.

גם הפעם הצליח ירושלמי לקפוץ מן ה"רכבת, הגיע בשלום לסאלוניקי. כאן הסתר"רהו השטר היחני מציגים והנערה יפ"ת, התואר, אלפטרית — עד אשר הוסגר לגר"מנים על-ידי ערבי פלסטינאי, אשר שימש להם סוכן.

בפעם השלישית נמלט ירושלמי עם שניים מחבריו מסירת טורניש אשר בגרמניה, בה עבר כסועל חקלאי. הפעם העבירוהו ידידים סלובניים אל הפרטיוזאנים של סיסו. שם נחקל להפתעתו במשלחת ארצישראלית ב"ראשות של אבא ברדיצ'ב וסגן ראובן דפני. לאחר פריצה דרמטית דרך משלטים גרמניים שחלשו על מסילת ברזל יוגוסלאי"חית, הצליח להגיע לשדה תעופה חשאי, הר"טס משם לאיטליה.

אנוכיות ושנאה. מה הגיע את הי"שבויים לברוח למרות התנאים האנושיים למדי ששררו במחנות השבויים הגרמניים, כגון סטאלאג 18, בו ישב ירושלמי? משיב המחבר: "שני טעמים עיקריים הגיעונו לבי"רוח. הטעם האנוכי, ואולי אף עוד אחד: קצת שבויים ביקשו לחזור ליחידותיהם, כדי ללמד את הגרמנים לקח בכוא שעת כ"ר ש... השבי עקר מתוכנו כל נטייה פ"א ציפיסטית. היו בתוכנו שנאו לבם לקחת נקם. אחרים חששו פן יהיה העולם מרמס למגני ההונים — ואחרים שנאו את ההונים שינאו עזה."

לדעת ירושלמי לא היתה לפקודות הברי"חה המסודרות של וינסטון צ'רציל, אנטוני עידן ומנהיגים אחרים של בנות-הברית כל השפעה על הבריחות ההמוניות של השבו"יי"ם: "היינו אדישים לפקודות. תנאי החיים שנכפו עלינו והמסיבות שבהן נעזבנו לנפ"שונו ביחן ביטלו את התחבוביותינו לגבי הי"עולם כולו."

במידה דומה היו מרבית השבויים הברי"טיים אדישים גם לגבי התעמולה האנטי"שמית, אשר הופצה על-ידי הנאצים במחנות. חוברות התעמולה הארסיות משכו רק סי"פוסים לאינורמאליים, אכולי ריגשות אשמה, או נחיתות.

כאמור זכה ירושלמי להכיר לא רק את חבריו לשבי, אלא גם את הפרטיוזאנים הי"יוגוסלאיים. יותר מכל הפליאו אותו אמר"נתם העיזרת של מרבית היוגוסלאיים ב"רוסיה, ונכונותם של הקצינים היוגוסלאיים להקריב את עצמם למען חיליהם. כתב הוא: "כל התיאוריות שלי על אישיותו של הקצין נתערערו פתאום. קצינינו לא היו דבקים מעולם בחיליהם. תמיד היו הרא"שונים לנסיגה, בשמשם דוגמה לאחרים. ב"יחוד נתנו דעתם לכך ביחן ובכרתיים."

למרות שפע הפרטים והניתוח המעמיק המצויים בספרו של ירושלמי, דומה כי הי"ספר נשאר ללא סיום. המחבר מפליג ב"מטוס, נעלם לאישם, משאיר את הקורא לתהות על גורל אלפטרית, אשר נאסרה על"ידי הגרמנים בעזרה לו, או על גורל מארי"צה הסלובנית, אשר העבירה אותו ליוגוס"לאחיה.

תרגום

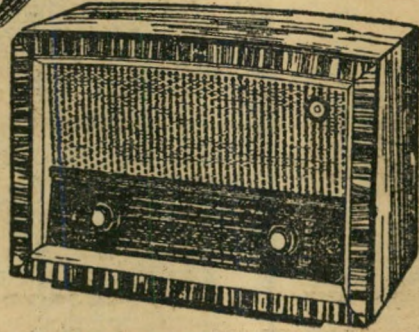
דת או במה?

בת הדייגים (מאת בירנסטירנה בירנ"סון, הוצאת יבנה, 212 עמודים) — היא פטרה, בתו הבלתי חוקית של גורבגי עשיר, שסוף חלומות, בשם פדרו אוהלסן. אמה,

בשורה טובה:

פילוס חדש

רמי קול
ענודות חדשות
אנטנה פנימית
צליל Hi-Fi
מרחיב גלים

כל זה במכשיר החדש

Pilot 59

U.S.A. — ISRAEL

Agfa-color

המזכרת היפה מהטיוט
תמונות צבעוניות
סרטים להשיג בכל החנויות
פתוח והדפסה בארץ

חדש!
בקוביה

כשר

מרק עוף תלמה